

отримання точної і потрібної інформації, яка є підставою прийняття ефективних управлінських рішень.

Наявна проблема необхідності уточнення та впорядкування чинного методичного забезпечення обліку зареєстрованого (пайового) капіталу підприємств. З цією метою доцільно створити зрозумілі облікові шаблони, що сприятиме забезпеченню, згідно з концептуальною основою МСФЗ, якісні характеристики консолідованих звітів, таких, як: зрозумілість, доречність, достовірність і зіставність.

Література:

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

2. Методичні рекомендації щодо заповнення форм фінансової звітності, затверджених Наказом Міністерства фінансів України № 433 від 28.03.2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу до сторінки: <http://buhgalter911.com>

Олена Зінченко

к.е.н., доцент

Катерина Прокопенко

студентка

Київський національний університет технологій та дизайну

ОСОБЛИВОСТІ ВИЗНАЧЕННЯ СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

За сучасних умов господарювання визначення собівартості продукції є прерогативою управлінського обліку. Одним із принципів управлінського обліку: різні витрати - для різних цілей - стосується методики формування собівартості.

Належна організація обліку витрат у відповідності з їх особливостями, складом та значенням у процесі виробництва, а також для потреб контролю, аналізу, розрахунку собівартості та управління витратами поділяється на групи (класифікується) за такими ознаками, які є метою класифікації.

Завданням обліку витрат як складових управління є: своєчасне, повне і достовірне відображення витрат виробництва; відображення використаних ресурсів, що входять до складу витрат; групування витрат з метою обчислення собівартості продукції; обчислення витрат для визначення фінансових результатів; групування та формування даних про витрати для складання звітності різних рівнів

Сільське господарство є однією із провідних галузей економіки в Україні, та пріоритетною галуззю всіх розвинених країнах світу, яке забезпечує матеріально-соціальне благополуччя суспільства і без якого неможливо його стабільний розвиток.

Нині за підприємствами законодавчо закріплено право самостійно розробляти систему і форми внутрішньогосподарського (управлінського) обліку, обирати підходи до ведення обліку витрат. Проте, сьогодні стан справ в такий, що сільськогосподарські підприємства не в змозі самостійно організувати і методично забезпечити функціонування ефективного обліку витрат та калькулювання собівартості продукції.

Теоретичні положення обліку витрат виробництва та методики з розрахунку собівартості продукції в сільському господарстві не мають однозначності. Так наявні розбіжності у точках зору науковців стосовно можливостей застосування на сільськогосподарських підприємствах системи "стандарт-кост", змін періодичності калькулювання собівартості продукції, розподілу непрямих витрат.

Собівартість готової продукції - один із найважливіших показників, який характеризує економічну ефективність сільськогосподарського виробництва, яка показує у що обходиться її виробництво господарству. З іншого боку, вона є і якісним показником, який характеризує рівень використання всіх ресурсів, що є у розпорядженні підприємства.

На витрати виробництва та собівартість готової продукції мають вплив галузеві особливості, а саме: сезонність виробництва, природно-кліматичні умови, земля – як основний засіб виробництва, основа галузі – біологічні активи рослинництва і тваринництва, тривалість операційного циклу, нерівномірний вихід продукції при рівномірних витратах, різні калькуляційні одиниці.

П(С)БО 30 "Біологічні активи" регламентує галузеві особливості, які є найвпливовим чинником при формуванні облікової політики сільськогосподарських підприємств в тій частині, що має розкривати методи оцінки сільськогосподарської продукції.

Найістотними серед них є:

- сільське господарство дуже відчутно залежить від кліматичних та погодних умов. Проте якщо кліматичні умови для якоїсь території є відносно незмінними, то фактор погоди є надзвичайно рухливим і малопередбачуваним для відносно значних періодів часу. Це робить важкопрогнозованим визначення кінцевих результатів тих робіт, як виконуються в сільському господарстві;
- в якості найважливішого засобу виробництва виступає земля. Процес створення нових земель практично неможливий, тому сільськогосподарське виробництво завжди обмежене в можливостях екстенсивного розширення цього фактора;
- ефективність виробництва в сільському господарстві, окрім кліматичних та погодних умов, залежить від якості самої землі. Адже навіть у межах відносно невеликих територій завжди мають місце як кращі, так і гірші за своєю родючістю, рельєфом та розташуванням землі;
- важливою особливістю сільськогосподарського виробництва є те, що тут виробництво пов'язане з біологічними процесами. Це суттєво обмежує виробничий процес межами певного періоду.

Готова продукція, особливо в рослинництві, отримується одноразово в період дозрівання рослин, що висуває жорсткі вимоги до організації обліку виходу продукції, її збереження, переробки та реалізації.

Сільськогосподарське виробництво характеризує такий чинник, як сезонний характер, що призводить до суттєвого коливання цін на продукцію, а також нерівномірність процесів формування доходів. Здебільшого вони прив'язані до моменту реалізації продукції сільського господарства.

Через сезонність також виникають проблеми щодо використання техніки, зокрема, зернозбиральний комбайн працює всього декілька тижнів у рік, а решту часу знаходиться на зберіганні. І навпаки, в період міжсезоння виникає проблема зайнятості трудових ресурсів і засобів виробництва.

Звичайно, ці чинники значно впливають на формування виробничих витрат та собівартості продукції.

Особливістю сільського господарства є й те, що його продукція не може довго зберігатись без втрати своєї якості, що суттєво впливає на ціноутворення продукції товаровиробника.

Сільське господарство є галуззю суспільного виробництва, яке пов'язане з навколишнім середовищем. За певних умов організації виробництва в сільському господарстві воно може завдати навколишньому середовищу значної шкоди.

Важливим є своєчасне виконання робіт (наприклад, сівба, збір урожаю, які визначаються природою). Якщо в промисловості несвоєчасне виконання технологічних операцій затримують виготовлення продукції, то в сільському господарстві призводить до прямих витрат продукції, погіршення її якості, великих витрат втіленої в неї праці. Це негативно позначається на результатах підприємництва, прибутковості аграрного виробництва.

На відміну від промисловості в сільському господарстві робочий період не збігається з періодом виробництва. Це пояснюється тим, що виробничий період у сільському господарстві складається з часу, коли процес здійснюється за безпосередньої участі людини, й часу, коли він відбувається під дією природних чинників. Особливо, це характерно для рослинництва, коли виробничий процес має найвищу й найнижчу інтенсивність.

Наявність значної кількості комплексних статей витрат, які є непрямими витратами і потребують розподілу відповідно до обраної бази.

Використання у виробничих процесах продукції власного виробництва та надання послуг допоміжних виробництв один одному, що потребує дотримання певної послідовності при визначенні фактичної собівартості продукції (робіт, послуг) і закритті рахунків.

На нормативному рівні облік витрат виробництва сільськогосподарських підприємств регламентується П(С)БО 16 «Витрати» та Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств № 132.

Відповідно до Методичних рекомендацій № 132 метою обліку витрат та визначення собівартості продукції є документоване, своєчасне, повне і

достовірне відображення фактичних витрат на виробництво продукції для забезпечення контролю за використанням матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Калькулювання собівартості одиниці продукції здійснюється для визначення ефективності запланованих і фактично здійснених агротехнічних, технологічних, організаційних і економічних заходів, спрямованих на розвиток і вдосконалення виробництва та для обґрунтування цінової політики підприємства [1].

Згідно Методичних рекомендацій № 132 собівартість продукції (робіт, послуг) – це витрати підприємства, пов'язані з виробництвом продукції, виконанням робіт та наданням послуг[1]. До виробничої собівартості продукції відповідно до П(С)БО 16 включаються: прямі матеріальні витрати; прямі витрати на оплату праці; інші прямі витрати; змінні загальновиробничі та постійні розподілені загальновиробничі витрати.

Таким чином, сільське господарство має особливості накопичення та аналізу витрат в залежності від розміру, організаційної специфіки конкретного підприємства. Вміло організований облік витрат та калькулювання собівартості продукції, має забезпечити оперативне, достовірне та повне надходження інформації щодо кількості та вартості одержаної продукції, трудових, матеріальних та грошових витрат на виробництво продукції по підприємству в цілому та окремих його структурних підрозділах .

Література:

1. Методичні рекомендації з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затверджені наказом Мінагрополітики України від 28.05.2001 р. № 132.

Олена Зінченко

к.е.н., доцент

Катерина Сайко

магістрант

Київський національний університет технологій та дизайну

ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ОПЕРАЦІЙ З ВИРОБНИЧИМИ ЗАПАСАМИ

На підприємствах у процесі виробництва використовується значна кількість сировини і матеріалів. У собівартості продукції багатьох галузей питома вага затрат матеріалів становить 65—90 %. З метою зменшення матеріальних затрат у процесі виробництва, зниження собівартості, ліквідації невиробничих втрат доцільно знаходити внутрішні резерви. Суттєве значення має правильна організація обліку виробничих запасів та його побудови.